

- 1955 (największa intensyfikacja „zimnej wojny”) okres po 1956 r., kiedy nastąpiła zwiększona aktywność państw socjalistycznych na terenie ONZ.

Rozliczne inicjatywy dyplomacji polskiej i jej działalność na rzecz rozbrojenia, dekolonizacji, rozwoju prawa międzynarodowego (kodyfikacja prawa międzynarodowego, konwencje o ludobójstwie, o zakazie dyskryminacji rasowej, o nieprzedawnieniu zbrodni hitlerowskich) spotkały się z poparciem ZSRR, którego stanowisko w ONZ ma dla Polski szczególne znaczenie. Związek Radziecki z racji swej pozycji prawnej w Radzie Bezpieczeństwa może bowiem nie dopuścić do jakichkolwiek uchwał ONZ, które byłyby sprzeczne z interesami państwa polskiego.

Dr B. Ługowski, dokonując przeglądu współpracy naukowej Akademii Nauk krajów socjalistycznych poczynawszy od 1945 r. aż do 1969 r., wskazał na fakty rozwojowe tej współpracy, która przechodziła od form prostych — bilateralnych do form multilateralnych.

W ożywionej dyskusji nad referatami wzięło udział kilkunastu mówców. Dominowała problematyka stosunków między Polską a NRD w szerszym kontekście problemu bezpieczeństwa europejskiego i problemu niemieckiego. Na ten temat wypowiedali się m. in.: dr I. Kostuszek (Instytut Słowianoznawstwa i Bałkanistyki Akademii Nauk ZSRR, Moskwa), prof. dr J. Kokot (Instytut Śląski w Opolu), dr W. Moulis (Instytut Historii Europy Wschodniej Czechosłowackiej Akademii Nauk, Praga), płk doc. dr M. Pirko (WAP, Warszawa), mgr H. Wuttke (Śląski Instytut Naukowy w Katowicach), mgr H. Kozłowski (Śląski Instytut Naukowy w Katowicach), niżej podpisany. Poza tym w dyskusji poruszono różnorakie zagadnienia z zakresu stosunków bilateralnych Polski z ZSRR i innymi europejskimi krajami socjalistycznymi. Wymieńmy tutaj w szczególności głosy kandydata nauk P. Kaleniczenki (z Instytutu Historii Ukraińskiej Akademii Nauk, Kijów), kandydata nauk W. Tołstoja (z Instytutu Historii Białoruskiej Akademii Nauk) prof. W. Bovykina (z Instytutu Historii Akademii Nauk ZSRR, Moskwa), mgra B. Brzezińskiego (ZHP przy KC PZPR), mgra J. R. Nowaka (PISM), dr B. Woszczyńskiego (CAW), dr A. Derugę (ZHSPR PAN).

Podsumowania sesji dokonał prof. dr T. Cieślak podkreślając, iż obrady dostarczyły cennego materiału dla dalszych badań naukowych i twórczych dyskusji nad problematyką polityki zagranicznej PRL i zagadnieniami najnowszej historii krajów socjalistycznych.

Piotr Lippóczy

SESJA HISTORYCZNA W NOWEJ SOLI

Staraniem Muzeum Regionalnego w Nowej Soli odbyła się tam 14 lutego br., sesja historyczna poświęcona 25-leciu powrotu do Polski ziem położonych nad Odrą i Nysą Łużycką. Obradom przewodniczył prezes Lubuskiego Towarzystwa Naukowego dr Wiesław Sauter.

Celem sesji było z jednej strony prześledzenie losów Ziemi Nowosoleckiej na przestrzeni historii, ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 25 lat. Tym to zagadnieniom poświęcone zostały zgłoszone na sesję referaty. Z drugiej zaś strony organizatorzy sesji postanowili udzielić głosu ludziom, którzy w 1945 r. wyzwali przyszłe województwo zielonogórskie lub będącymi wówczas pierwszymi przedstawicielami cywilnych władz polskich na tych terenach. Założenie konfrontacji

wyników badań naukowych ze wspomnieniami osób uczestniczących w organizowaniu administracji na ziemiach przywróconych Polsce okazało się inicjatywą szczęśliwą umożliwiającą wyraźniejsze zarysowanie poruszanych problemów.

W imieniu władz przemówienie powitalne wygłosił zastępca przewodniczącego Powiatowej Rady Narodowej, Władysław Paszkowski, który skoncentrował się na całościowym przedstawieniu roli i miejsca Ziemi Nowosolskiej w organizmie województwa zielonogórskiego na przestrzeni minionego ćwierćwiecza.

Właściwą część sesji otworzył referat kierownika muzeum Aleksandra Fudaleja naświetlający najważniejsze etapy dziejowe Nowej Soli i jej okolic, ze szczególnym uwzględnieniem walki Polaków z polityką germanizacyjną.

Następne referaty, wygłoszone względnie przesłane na sesję, dotyczyły następujących zagadnień: osadnictwo i stosunki ludnościowe w powiecie nowosolskim (dr Henryk Dominiczak), szkolnictwo podstawowe do połowy lat pięćdziesiątych (mgr Hieronim Ławniczak), zabytki architektoniczne na Ziemi Nowosolskiej (mgr Jan Muszyński), wyzwolenie, powstanie władzy ludowej i początki organizacji życia społeczno-gospodarczego w powiecie nowosolskim (doc. dr Hieronim Szczegół), rozwój życia gospodarczego w powiecie nowosolskim (mgr Józef Pukajło), aspekty polityczne i prawne powrotu Ziem Zachodnich do Polski (mgr Józef Muszyński).

Na sesji wystąpili także przedstawiciele Wojska Polskiego i Armii Czerwonej (ppłk Czesław Klekociuk i ppłk dr Benedykt Masłow) oraz Zarządu Głównego ZBoWiD (kmdr Henryk Kalinowski), którzy omówili działania wojskowe, w wyniku których wyzwolone zostały Ziemie Odzyskane.

W części „wspomnieniowej” sesji głos zabrali byli żołnierze i funkcjonariusze cywilni, którzy wyzwolali te ziemie, a po zakończeniu działań wojennych osiedlili się na terenie województwa zielonogórskiego. Ich wspomnienia, nierzadko zawierające dramatyczne momenty, ponownie przypomniły trud, w jakim pierwsi osadnicy polscy przystępowali do usuwania zniszczeń wojennych i utrwalania władzy polskiej na Ziemach Zachodnich.

Specjalnym akcentem sesji były wystąpienia młodzieży szkolnej zrzeszonej w ZMW i ZHP, która deklamowała wiersze i prozę o tematyce związanej z regionem zielonogórskim. Sesję zakończyło uroczyste przyrzeczenie harcerskiego szczerpu „Lawina”.

Wreszcie wypada podkreślić wkład kierownika muzeum Aleksandra Fudaleja w zorganizowaniu sesji. Jemu też w dużym stopniu zawdzięczać trzeba stworzenie nastroju pełnego patriotyzmu oraz pietyzmu do spraw będących już historią, a bez których trudno sobie wyobrazić dzisiejszy obraz ziem zachodnich Polski.

J. M.